

IKB BIJ KONIJNEN

Dr.Ing. R. Meijerhof
Praktijkonderzoek Pluimveehouderij

Inleiding

In de productie van vlees wordt het begrip kwaliteit steeds belangrijker. De consument, maar vooral het groot-winkelbedrijf, stellen steeds hogere eisen aan de kwaliteit van de aangeboden producten. In diverse sectoren van de veehouderij heeft dat geleid tot de opzet van een vorm van Integrale Keten Beheersing (IKB). In het kort komt het erop neer dat binnen IKB vastgelegd wordt wat in de verschillende schakels van de productiekolom gebeurt, zodat tot op zekere hoogte de geschiedenis en daarmee de kwaliteit van het eindproduct bekend is. Daarnaast wordt binnen IKB een zeker aantal minimum eisen gesteld aan de kwaliteit van het productieproces, zoals bijvoorbeeld hygiëne.

Om de afzet van konijnenvlees binnen Nederland veilig te stellen en eventueel te bevorderen is getracht om in kaart te brengen of een IKB systeem voor de productie van konijn haalbaar is. Tevens is getracht om te kijken of een IKB systeem op de langere termijn zou kunnen leiden tot een verlaging van de keuringskosten, omdat een gedeelte van de keuring overbodig kan worden als vooraf bekend is wat de kwaliteit van de dieren is.

Opzet van het project

Om de mogelijkheden voor IKB binnen de konijnenhouderij te onderzoeken is een proefproject opgezet. In dit project werd ernaar gestreefd om 20 koppels vleeskonijnen van ongeveer 500 dieren elk van 10 verschillende bedrijven intensief te volgen, zodat betrouwbare informatie over productiemethode en kwaliteit zou worden verkregen. Hiervoor zijn op de bedrijven waarnemingen gedaan om technische resultaten, hygiëne, ziektestatus en klimaat nauwkeurig te registreren. Op de slachterij werden transportverliezen, inslachtingspercentage en aantal en aard van afkeuringen bepaald. Tevens werden van elk bedrijf konijnen onderzocht op de aanwezigheid van residuen van een aantal veel gebruikte geneesmiddelen. De bedrijven werden middels bedrijfsbezoeken begeleid vanuit de DLV en de Gezondheidsdienst voor Dieren. Verder waren het Praktijkonderzoek Pluimveehouderij en het Productschap betrokken bij de gegevensverwerking, de rapportage en het secretariaat.

Resultaten

Technische resultaten

Uiteindelijk werden van 20 koppels van 11 bedrijven gegevens verzameld. De gemiddelde koppelgrootte die werd opgezet was 606 dieren. Een aantal grote bedrijven was in staat om dit aantal in een dag op te zetten. Voor een aantal kleinere bedrijven kostte dit meer tijd. Gemiddeld werden de koppels in ruim 5 dagen opgezet. Het gewicht bij opzet of het speengewicht was gemiddeld 730 gram, maar varieerde van iets meer dan 500 gram tot meer dan 1000 gram. In de commerciële konijnenhouderij worden alleen konijnen boven een minimumgewicht van ongeveer 2300 gram afgeleverd. Dieren van een koppel die nog niet aan dat gewicht voldoen worden pas de volgende week geleverd, dieren die al een week eerder aan het gewichtsgrens voldoen worden vaak ook eerder geleverd. Dit betekent dat in de praktijk niet het gehele koppel in een week werd geleverd, maar verspreid over twee of drie weken. Door zowel de spreiding in opzetdatum als in afleverdatum is het moeilijk om een exacte groei per dag vast te

stellen voor het koppel. Ook is het moeilijk om de voederconversie van het koppel te bepalen, mede omdat de dieren veelal handmatig vanuit een voorraadbak werden gevoerd. Het percentage uitval van spenen tot afleveren bedroeg gemiddeld 8.1%, het gemiddelde aflevergewicht was 2552 gram.

Hygiëne en medicijngebruik

Door de Gezondheidsdienst voor Dieren zijn gedurende elke ronde hygiënemonsters genomen. Geconcludeerd moet worden dat de gemiddelde scores -bij zowel de voedsters als de vleeskonijnen vooral in de eerste ronde matig tot slecht waren. In de tweede ronde werd gemiddeld beter gescoord, waarschijnlijk omdat men door de resultaten van de eerste ronde geattendeerd was op mogelijke verbeteringen. Over het algemeen werden slechte scores gevonden op de wanden, de vloeren en de mestgoot. Het branden van kooien gaf gemiddeld genomen redelijke tot goede resultaten. Bedrijven die regelmatig reinigden scoorden beter dan bedrijven die dit slechts incidenteel uitvoerden.

Op 1 na werd op alle bedrijven robenidine gebruikt. Bij een relatief groot aantal koppels werd direct na het spenen een antibioticum toegepast, veelal via het drinkwater. In het algemeen werd daarbij de voorgeschreven wachtermijn in acht genomen. Van elk bedrijf zijn een aantal konijnen op residuen van medicijnen onderzocht, deze zijn niet aangetroffen.

Slachterij

De meeste koppels werden de dag voor slachten geladen. Hierdoor was het gewichtsverlies tijdens transport gemiddeld bijna 2%. Het slachtrendement varieerde tussen ruim 50% en bijna 58%, maar was gemiddeld bijna 55%. Aan de slachtlijn werden alle konijnen beoordeeld, gemiddeld was het % dieren met een afwijking 2%. Overigens hoefden de dieren waaraan een afwijking werd geconstateerd veelal niet geheel verwijderd te worden. Ongeveer de helft van de afwijkingen waren het gevolg van ontstekingen, die tijdens het keuren konden worden weggesneden.

Concluderend

Uit het proefproject is gebleken dat invoering van een IKB systeem met de huidige wijze van werken op een aantal problemen stuit. Omdat in de praktijk het onderscheid tussen koppels vleeskonijnen niet altijd goed te maken is door de variatie in afleverdata zal een IKB systeem eerder op bedrijfsniveau dan op koppelniveau gerealiseerd moeten worden, waarbij op enigerlei wijze in productiegroepen gewerkt zal moeten worden. Om garanties over de wijze van produceren te kunnen geven moet een goede en volledige administratie worden opgezet, waaruit de historie van de dieren die op een bepaald moment worden aangeleverd kan worden afgeleid. Dit geldt vooral voor het medicijnverbruik en de ziektegeschiedenis. Tevens zal getracht moeten worden het medicijngebruik terug te dringen. Binnen een dergelijk systeem zal een apart systeem voor voedsters en rammen moeten worden opgezet. Voor een IKB erkenning zullen minimum eisen aan hygiëne moeten worden gesteld, en zal hierop gecontroleerd moeten worden. Gezien de aard en de omvang van de sector is voor de slachterij een centrale rol in een eventueel IKB systeem weggelegd.